

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

15 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Svetlana Filincova

Judecători - Ala Cobăneanu, Galina Stratulat, Nicolae Craiu, Mariana Pitic

juducând, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de Circumscripție Chișinău – Vitalie Călugăreanu și avocatul Sicinski Alexandr, în numele inculpatului Cara Gheorghii XXXXX, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2020, în cauza penală privindu-l pe

Cara Gheorghii XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță:

23.04.2014 - 22.01.2015;

2. Instanța de apel:

18.02.2015-29.02.2016,

31.10.2016-15.05.2017,

10.01.2018-03.10.2018,

13.05.2019-12.03.2020;

3. Instanța de recurs:

20.05.2016-13.09.2016,

22.08.2017-07.11.2017,

19.12.2018-26.03.2019,

21.07.2020-15.04.2021.

Asupra recursurilor ordinare declarate în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Taraclia din 22 ianuarie 2015, Cara Gheorghii a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat.

Acțiunea civilă înaintată de Ministerul Culturii al R. Moldova a fost respinsă.

2. De către organul de urmărire penală Cara Gheorghii a fost învinuit pentru faptul că, în perioada iulie-august 2010, activând în funcția de președinte al Cooperativei de Producție „Tvardița” din or. Tvardița, r-nul Taraclia, acționând cu intenție directă și având scop de cupiditate, ilegal a însușit două falere din argint, încredințate lui în administrare, care aparțineau Muzeului Etnografic din or. Tvardița, r-nul Taraclia.

Conform datelor Agenției Naționale Arheologice, prețul estimativ al primei falere constituie aproximativ 35 000 de euro, iar prețul celei de a doua falere (care este deteriorată parțial), este estimat la aproximativ 20 000 de euro.

Astfel, Muzeului Etnografic din or. Tvardița, r-nul Taraclia i-a fost cauzată o daună în proporții deosebit de mari, în valoare totală de 55 000 de euro, care la momentul comiterii infracțiunii imputate, conform cursului oficial al BNM, constituia 861 096,5 lei.

3. Împotriva sentinței au declarat apel:

- **procurorul**, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat conform învinuirii înaintate la 10 ani închisoare, în penitenciar de tip închis, cu admiterea acțiunii civile înaintată de partea vătămată și încasarea în beneficiul acesteia a prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Apelantul a invocat că prin probele administrate și anume, declarațiile martorilor S. Dimova, P. Popova, I. Maslincov, N. Glavcev, Z. Iazadji, L. Maslincova, se demonstrează faptul că inculpatul, folosindu-se de funcția pe care o deținea, a profitat de administrarea acestor bunuri și ilegal, în momentul în care bunurile s-au aflat în deținerea lui legitimă, a însușit falerele.

Iar, versiunea inculpatului, precum că falerele care i-au fost date de casierul S. Dimova au fost transmise răposatului I. Maslincov, pentru ca acesta să soluționeze chestiunea privind păstrarea și securitatea lor, urmează a fi apreciată critic, deoarece vine în contradicție cu declarațiile martorilor P. Popova, I. Maslincov, N. Glavcev, Z. Iazanji și L. Maslincova, care au confirmat faptul că aceste bunuri nu s-au aflat niciodată la răposatul I. Maslincov și acesta nu a dispus în niciun fel păstrarea sau documentarea lor.

La fel, versiunea inculpatului, precum că nu știa despre valoarea istorică și pecuniară a acestor falere și le-a văzut doar în ziua în care le-a transmis răposatului în biroul său de serviciu, vine în contradicție cu înseși declarațiile sale, prin care confirmă că a decis transmiterea falerelor pentru păstrare răposatului pentru a asigura paza și integritatea lor.

- **reprezentantul părții vătămate, Agenția Națională Arheologică, în numele Ministerului Culturii**, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și

pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă acțiunea civilă, cu dispunerea încasării în beneficiul părții vătămate a prejudiciului cauzat prin infracțiune, conform Actului de expertiză nr. 29/01-09 din 14.11.2014, prezentat în prima instanță.

Apelantul a indicat că martorii Z. Iazadji, S. Dimova și N. Glavcev au relatat că inculpatul, în calitate de președinte al CP „Tvardița”, a primit de la S. Dimova cele două falere, fiind înștiințat că sunt din Muzeul Tvardița, pe care directorul muzeului Z. Iazadji a venit să le revendice, însă inculpatul i-a refuzat în predare, deoarece în muzeu nu sunt condiții de păstrare și le va păstra la cooperativă, fără a menționa că le-a predat Băncii Sociale. Declarațiile acestor martori au fost ulterior confirmate prin declarațiile inculpatului.

Instanța nu a luat în considerație declarațiile martorului N. Glavcev, care a comunicat că falerele inițial se păstrau în safeu, ulterior au fost schimbate într-o comodă din aceeași încăpere, de unde rezultă că instanța de judecată a constatat greșit că falerele s-ar fi păstrat în perioada 1992 - 2011 într-o comodă.

Cele două falere sunt piese de patrimoniu unicat al Republicii Moldova, confirmat prin monografia arheologului V. Belekci și actul de expertiză nr. 29/01-09 din 14.11.2014 și prin urmare, în cauză există suficiente probe ce demonstrează autenticitatea celor două falere care i-au fost predate inculpatului și faptul neincluserii lor în bilanțul contabil sau în listele de inventariere, reprezintă o neglijență din partea reprezentanților cooperativei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 29 februarie 2016, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a constatat că, argumentul apelanților potrivit căruia inculpatul, conform situației de serviciu, era persoana responsabilă care urma să asigure buna păstrare, securitatea, integritatea și punerea la evidență a falerelor conform normelor prevăzute sau să le predea conform competenței organelor abilitate, nu este temei just pentru tragerea acestuia la răspundere pentru însușirea bunurilor, nerespectarea regulilor de păstrare și punere la evidență a bunurilor de conducătorul întreprinderii. Or, aceasta reprezintă o răspundere separată și în cauza dată nu a fost înaintată o asemenea învinuire.

Din aceleași motive au fost respinse și argumentul apelantei Agenția Națională Arheologică precum că, neincluderea falerelor în bilanțul contabil sau în listele de inventariere reprezintă o neglijență din partea reprezentanților cooperativei, deoarece aceasta nu reprezintă în speță obiectul infracțiunii imputate inculpatului, care este acuzat în comiterea însușirii, dar nu în comiterea unei neglijențe în serviciu.

Cu referire la obiectul infracțiunii, instanța de apel a menționat că Agenția Națională Arheologică a înaintat acțiunea civilă, solicitând încasarea prejudiciului material în sumă totală de 65 000 de euro. În confirmarea valorii arheologice, istorice au fost prezentate fragmente din monografiile și foto-imagini. În susținerea acțiunii civile a fost prezentat Actul de expertiză din 14.11.2014 întocmit de comisia sub egida Muzeului Național de Istorie a Moldovei, Ministerului Culturii (membrii comisiei fiind

savanții Agenției Naționale Arheologice), prin care valoarea totală a pieselor (două falere) a fost estimată în sumă de 65 000 de euro, pe când acuzarea de stat a înaintat învinuirea inculpatului privind însușirea bunurilor în valoare totală de 55 000 de euro.

La fel, instanța de apel a conchis că niciun martor nu a declarat, iar organul de urmărire penală nu a administrat alte probe, care să fi indicat asupra faptului că familia inculpatului ar fi avut intenții de a comercializa falerele pe piața neagră, inclusiv prin plasarea anunțurilor pe internet. Nu au fost administrate probe privind dobândirea în această perioadă de către inculpat a unor bunuri din sursele bănești dobândite ilicit.

Din considerentele menționate, au fost respinse, ca neîntemeiate, argumentele apelurilor procurorului, precum că vinovăția inculpatului este probată prin declarațiile martorilor și înscrisurile administrate pe cauză, or, aceste probe au fost examinate și apreciate de prima instanță în mod corespunzător.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din motiv că instanța de apel nu s-a expus asupra unor probe administrate suplimentar de către procuror în cadrul ședinței instanței de apel și anume, actul nr.1 de primire a obiectului la păstrare din 03.07.1992, în original, întocmit între P. Calincov și Z. Iazadji, actul din 03.07.1992 de transmitere a falerelor spre păstrare în casieria colhozului și alte documente privind descrierea falerelor sustrate.

5.1 Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar și de către **reprezentantul A. Sarivan, în numele părții vătămate Ministerul Culturii** care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, pe motiv că instanța nu a luat în considerație declarațiile martorului N. Glavcev, care a specificat că falerele se păstrau inițial în safeu, iar când în safeu nu era loc, falerele se păstrau într-o comodă din aceeași încăpere.

6. Prin decizia Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție din 13 septembrie 2016, recursurile ordinare declarate au fost admise, casată decizia contestată și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat că, instanța de apel, contrar prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, deși a cercetat probele administrate de către partea acuzării, nu a argumentat admiterea ori respingerea acestor probe, prin prisma exigențelor art. 101 alin. (1), (4) Cod de procedură penală.

Instanța de recurs a menționat că este incorectă constatarea instanței de apel, precum că acuzarea nu a combătut argumentul inculpatului, prin care afirmă că a transmis cele două falere la păstrare fostului administrator al filialei BC „Banca Socială” din or. Tvardița, or, aceste declarații vin în contradicție cu declarațiile martorilor P. Popova, I. Maslincov, N. Glavcev, Z. Iazadji și L. Maslincova, care au confirmat faptul că aceste bunuri nu s-au aflat niciodată la răposatul I. Maslincov și acesta nu a dispus în niciun fel păstrarea sau documentarea lor, însă instanța de apel nu

le-a dat o careva apreciere, fără a le analiza în cumul cu alte probe administrate pe dosar.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 15 mai 2017, au fost respinse apelurile declarate de procuror și partea vătămată Ministerul Culturii, ca nefondate.

Instanța de apel, ținând cont de prevederile art. 415 alin. (21) Cod de procedură penală, audiind din nou reprezentantul părții vătămate Ministerul Culturii, A. Sarivan, martorii N. Glavcev, S. Dimova, V. Pașa, V. Bubulici, inculpatul Cara Gheorghii, cât și verificând probele administrate în prima instanță, inclusiv declarațiile martorilor Gh. Dimov, P. Daracci, I. Maslincov, P. Popova, L. Maslincova, Z. Iazadji și probele scrise, a conchis că soluția pronunțată de prima instanță este una corectă și argumentată, deoarece probele administrate la dosar nu demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal.

În susținerea acestei concluzii, instanța de apel a relevat că inculpatul se învinuiește pentru însușirea bunurilor încredințate lui în administrate, pe când la acel moment Cara Gheorghii gestiona și avea obligația de a gestiona doar bunurile din evidența contabilă a întreprinderii CP „Tvardița” și nu orice alte bunuri, iar actul de primire-predare din 03.07.1992 reflectă faptul că, falerele au fost predate în casieria colhozului pentru păstrare lui N. Glavcev, în perioada activității directorului P. Parlicov. Prin urmare, lipsesc probe care să demonstreze că falerele ar fi fost luate în evidența contabilă a întreprinderii gestionate de inculpat, unde urmau a fi reflectate în evidența contabilă la un cont extra bilanțier. Mai mult ca atât, această circumstanță atestă că cele două falere erau păstrate cu anii de către N. Glavcev în casieria CP „Tvardița”, fără ca acest fapt să aibă vreo reflectare în evidența contabilă a acestei întreprinderi. Ulterior, în anul 2009, ex-casierul N. Glavcev a transmis casieria către noul casier S. Dimova, uitând să predea aceste falere.

De asemenea, instanța de apel a conchis că nu există probe care ar confirma că inculpatul ar fi cunoscut despre existența actului de primire-predare din 03.07.1992, despre existența acestor falere atât inculpatul, ca președinte al CP „Tvardița”, cât și casierul S. Dimova, au cunoscut doar în anul 2010, după ce N. Glavcev și Z. Iazadji au solicitat predarea lor și la caz, nu există vreun act care ar confirma faptul aflării falerelor în administrarea lui Cara Gheorghii, de rând ce acestea nu se aflau la evidența contabilă a cooperativei și neinclusiunea falerelor în lista de inventariere a bunurilor CP „Tvardița” nu poate fi imputată inculpatului.

La fel, instanța de apel a respins argumentele aduse de procuror, precum că vinovăția inculpatului se confirmă integral prin declarațiile martorilor Gh. Dimov, P. Daracci, N. Glavcev, S. Dimova, P. Popova, I. Maslincov, V. Pașa, V. Bubulici, I. Tentiuc, Z. Iazadji, deoarece acești martori, în ședința de judecată au declarat că la 03.07.1992, la indicația fostului președinte al colhozului „Tvardița”, P. Parlicov, în legătură cu faptul că Muzeul s. Tvardița nu era asigurat cu pază, comisia în componența lui M. Daracci, D. Petrov și Z. Iazadji, în baza unui act de primire-predare, a transmis

două falere pentru păstrare în casieria cooperativei și anume, casierului N. Glavcev, care în legătură cu vârsta de pensionare, în anul 2009, a transmis casieria nou-numitului casier S. Dimova, însă falerele nu figurau în lista bunurilor transmise și nici nu au fost transmise noului casier. În vara anului 2010, Z. Iazadji și N. Glavcev au venit în casieria cooperativei și au solicitat de la S. Dimova predarea falerelor, însă aceasta a refuzat transmiterea lor, fără indicația președintelui cooperativei Cara Gheorghii, situație ce a fost adusă acestuia la cunoștință, care din motiv că falerele nu se aflau la balanța cooperativei le-a transmis șefului Filialei „Tvardița” BC „Banca Socială”, I. Maslincov pentru păstrate, în lipsa unor acte de predare-primire, din considerentul că în contabilitatea CP „Tvardița” lipseau documente privind evidența acestor falere.

Respectiv, instanța de apel a conchis că declarațiile martorilor I. Maslincov, L. Maslincova, A. Popov, care în prima instanță au declarat că răposatul I. Maslincov nu a adus și nu a păstrat acasă și nici la serviciu falerele, nu vor fi apreciate și luate în considerație, deoarece apelanții nu au solicitat audierea acestora.

Totodată, instanța de apel a indicat că răspunsul SA „Banca Socială”, precum că falerele nu au fost depistate la inventariere și nu s-a perfectat păstrarea lor la această bancă, nu este în stare să combată și să excludă versiunea inculpatului privind transmiterea falerelor la păstrare lui I. Maslincov.

Respinsă a fost și afirmația acuzării că inculpatul a însușit ilegal falerele cu valoare istorică, prin ce a cauzat daune în proporții deosebit de mari, pe când nu a adus nicio probă ce ar atesta faptul posesiei falerelor de către inculpat sau alte persoane în perioada de după pretinsul moment al însușirii.

Cu referire la valoarea bunurilor însușite, instanța de apel a reținut că acestea au fost evaluate după dispariția lor, în baza imaginilor foto și lucrărilor științifice în care au fost cercetate falerele, iar pe parcursul urmăririi penale acestea au fost evaluate diferit, prin urmare nici evaluarea de Agenția Națională Arheologică din 2012, nici cea a Muzeului National de Istorie a Moldovei din 2014, nu au stabilit valoarea bunurilor pretinse a fi delapidate de către inculpat.

8. Împotriva hotărârilor judecătorești menționate a declarat recurs ordinar *procurorul* Calendari Dumitru care, invocând temeiul de drept prevăzut de art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea remiterii cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului invocat în apel că, probele acuzării prezentate și examinate în cadrul cercetării judecătorești sunt suficiente pentru a demonstra vinovăția inculpatului.

9. Prin decizia Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție din 07 noiembrie 2017, recursul ordinar declarat de procurorul șef-interimar al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru a fost admis, casată total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 15 mai 2017 și dispusă rejudecarea cauzei în Curtea de Apel Comrat.

Instanța de recurs a indicat că instanța de apel a reținut selectiv doar unele probe fără a examina și aprecia în ansamblu toate probele cauzei penale, la care a făcut referire

partea acuzării, și, în așa mod, a tras concluzia pripită că fapta de care a fost pus sub învinuire inculpatul nu a fost săvârșită de el.

Astfel, instanța de apel a lăsat fără apreciere anume declarațiile martorilor: - A. Sarivan, care a declarat că „...îi este cunoscut din spusele lui S. Dimova că falerele au fost predate lui Gh. Cara și că ulterior sesizării cu privire la dispariția falerelor, Agenția Națională de Arheologie a încercat să cerceteze cazul, dar inculpatul nu a răspuns la telefon...”; - N. Glavcev, care a relatat că „...la momentul demisiei sale falerele se păstrau în casa întreprinderii, iar când s-a adresat către S. Dimova pentru a transmite aceste falere muzeului s. Tvardița și anume directorului Z. Iazadji, aceasta le-a comunicat că nu le va transmite fără permisiunea președintelui Cooperativei, Gh. Cara...”; - S. Dimova, care a explicat că „...la întrebarea ridicată de N. Glavcev s-a adresat la Gh. Cara, care i-a lămurit că trebuie să stabilească la balanța cui se află aceste falere și în cazul dat dânsa a lăsat falerele la Gh. Cara...”; - Z. Iazadji, care a lămurit că „... personal a discutat cu Gh. Cara despre falere, iar ultimul l-a convins că acestea sunt în siguranță...”.

Instanța de apel a lăsat fără apreciere și declarațiile inculpatului, care a confirmat că „...la solicitarea sa i-au fost prezentate două obiecte din metal, de culoare sură, învelite în ziar, pe care din cauza că cooperativa avea datorii le-a predat spre păstrare la I. Maslincov la bancă, fără a întocmi careva act de primire-predare, din motiv că contabilă i-a comunicat că aceste falere nu se aflau la balanța Cooperativei... falerele vizual nu prezentau importanță și la prezentarea lor S. Dimova a explicat că fostul casier și directorul muzeului au solicitat falerele din casa întreprinderii pentru a fi duse la muzeu...”. Deci, reieșind din declarațiile acestuia, rezultă că falerele au fost transmise în administrarea lui de către casierita S. Dimova, astfel dânsul era responsabil de păstrarea acestora, cunoscând totodată că fostul casier N. Glavcev și directorul muzeului au solicitat falerele pentru a fi duse la muzeu.

Instanța de apel nu a dat apreciere nici faptului că declarațiile inculpatului, prin care afirmă că ar fi transmis la păstrare falerele fostului administrator al filialei bancare BC „Banca Socială” din or. Tvardița, vin în contradicție cu declarațiile martorilor P. Popova, I. Maslincov, N. Glavcev, Z. Iazadji și L. Maslincova, care au relatat că aceste bunuri nu s-au aflat niciodată la I. Maslincov și acesta nu a dispus în niciun fel păstrarea sau documentarea lor, precum și informația eliberată de BC „Banca Socială” SA la 09.09.2012 și 20.09.2013, prin care se comunică că în urma preluării valorilor materiale de la directorul băncii I. Maslincov, valori istorice la păstrare în filiala băncii nu se aflau, precum și pachete de preț la tezaurul filialei Tvardița a BC „Banca Socială ” SA sau acte de confirmare a predării-primirii la păstrare a pachetelor de preț, nu au fost.

10. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 03 octombrie 2018, au fost respinse apelurile declarate de procuror și reprezentantului părții vătămate, ca nefondate.

10.1 Colegiul a considerat că declarațiile martorului Dimova S., a inculpatului Cara Gheorghi, lista de inventariere în care sunt enumerate bunurile muzeului Tvardița

(vol.1, f.d. 83-89), raportul de expertiză nr. 8935 din 23.12.2013, precum și a altor materiale din dosar cercetate nu dovedesc vinovăția lui Cara Gheorghii în comiterea infracțiunii incriminate.

Analiza probelor cercetate denotă nedovedirea îndată a câtorva elemente importante ale faptei ce i se impută inculpatului, și anume: - în ședința de judecată partea acuzării nu a prezentat probe precum că de aceste falere s-a ținut cont ca de exponate ale muzeului CP „Tvardița”; - nu a fost demonstrată transmiterea oficială lui Cara Gheorghii a falerelor ca persoană cu funcție de răspundere sau altei persoane responsabile, pentru încadrarea juridică a faptei în baza art. 191 Cod penal; - nu a fost dovedită sustragerea de către inculpat a falerelor menționate, a fost pus sub îndoială însuși faptul transmiterii inculpatului anume a falerelor dispărute și nu copiile lor sau a altor obiecte; - nu a fost stabilit costul exact al falerelor menționate pentru încadrarea juridică a faptei în baza art. 191 alin. (5) Cod penal.

Colegiul judiciar a menționat că, sustragerea în mod obligatoriu presupune existența părții vătămate/victimei, deoarece latura obiectivă a infracțiunii se formează inclusiv prin consecințe infracționale sub formă de prejudiciu material pentru proprietar, adică componenta infracțiunii examinate - este materială. Însă, pe cauza examinată partea acuzării nu a prezentat probe precum că sustragerea sau dispunerea falerelor a fost săvârșită de către persoana căreia ele au fost încredințate inclusiv în baza unui document și cu un anumit scop.

Copia Actului din 03.07.1992, prezentată de către acuzare, potrivit căreia comisia a transmis „pentru păstrare permanentă falere în număr de 2 bucăți la casa colhozului sub răspunderea lui Glavcev N.” în principiu nu constituie un document, căci lipsește originalul acestui act și copia indicată nu poate fi autentificată și recunoscută ca probă a vinovăției inculpatului.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că aceste falere nu au fost transmise inculpatului de către posesor sau de o altă persoană împuternicită, nici în baza documentelor și cu un anumit scop, nici în alt mod. Respectiv, reieșind din prevederile imperative ale art. 113 Cod penal în acțiunile inculpatului lipsesc elementele faptei incriminate, prevăzută de art. 191 Cod penal.

Concomitent, instanța a menționat că, potrivit rezultatelor examinării cauzei în acțiunile inculpatului nu a fost constatat faptul sustragerii. Partea apărării contestă transmiterea oficială a valorilor materială inculpatului și însuși faptul sustragerii acestora prin orice metodă.

Apreciind declarațiile inculpatului, reprezentantului părții vătămate A. Sarivan și martorii audiați pe cauză, Colegiul a conchis că, prima instanță întemeiat a pus sub îndoială însuși faptul transmiterii inculpatului anume a falerelor dispărute și nu copiile lor și a altor obiecte, precum și urmărirea ulterioară în proprietatea sa a acestor obiecte. Nu a fost combătută versiunea inculpatului precum că aceste falere au fost transmise lui Maslincov I., pentru păstrare la filiala băncii.

De asemenea, dând apreciere declarațiilor inculpatului Cara Gheorghii, date de el în ședința de judecată în ansamblu cu declarațiile martorilor Popova Parascovia, Maslincov Ivan, Maslincova Liudmila, răspunsul nr. 1301-1-131/106 din 09.09.2012 BC „Banca Socială” SA, actul din 01.09.2011 de predare-recepționare a valorilor materiale la filiala BC „Banca Socială” s. Tvardița, scrisoarea la BC „Banca Socială” SA nr. 2020/20/430 din 20.09.2013, Colegiul a menționat, că aceste declarații sunt consecutive și coordonează cu materialele cauzei și combat complicitatea inculpatului la săvârșirea acestei infracțiuni și anume că acești martori nu au văzut falerele și nu au auzit despre existența lor de la Maslincov L, nu certifică faptul, că aceste falere nu au fost transmise ultimului pentru păstrare.

11. Decizia instanței de apel a fost atacată, la data de 05 decembrie 2018, cu recurs ordinar de *procurorul* în Procuratura UTA Găgăuzia Oficiul Central – Sîrbu Lilia, indicând temeiul art.427 alin.1) pct.6) Cod procedură penală, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 03 octombrie 2018, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

12. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 26 martie 2019, recursul a fost admis, fiind casată total decizia atacată și dispusă rejudecarea cauzei în Curtea de Apel Chișinău.

Instanța de recurs a reținut că, instanța de apel a dat o apreciere superficială probelor și argumentelor procurorului din apel.

Astfel, instanța de apel a lăsat fără apreciere declarațiile martorilor audiați și anume Dimova Sofia, Glavcev Nicolae, Iazadji Zaharia, Pașa Valeriu, Tentic Valeriu, Bubulici Valeriu, documentele parvenite și ridicate din muzeul Tvardița, Academia de Științe a Moldovei, Agenția Națională Arheologică, anexate la cauza penală, ce confirmă faptul că falerele în cauză au existat, că acestea sunt obiecte arheologice cu o vechime aproximativ de peste 2000 de ani cu o valoare istorică - culturală importantă pentru Republica Moldova. Aceste falere au fost plasate pentru păstrare în casiera CP „Tvardița” unde se aflau până la anul 2010, și ulterior anume aceste falere au dispărut.

Totodată, instanța de apel a constatat că fapta încriminată inculpatului Cara Gheorghii nu a fost comisă de către acesta, pe motiv că de către acuzatorul de stat nu au fost prezentate careva probe în confirmarea învinuirii aduse.

La acest capitol, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție a menționat că instanțele de fond au reținut și pus la baza hotărârilor adoptate declarațiile inculpatului, care pe tot parcursul procesului penal, inclusiv și în ședința de judecată, a respins învinuirea, motivând că nu se consideră vinovat de săvârșirea faptei imputate, fără a da apreciere declarațiile înseși ale inculpatului, care a confirmat că „...*la solicitarea sa i-au fost prezentate două obiecte din metal, de culoare sură, învelite în ziar, pe care din cauza că cooperativa avea datorii le-a predat spre păstrare la Maslincov Ivan la bancă, fără a întocmi careva act de primire-predare, din motiv că contabilă i-a comunicat că aceste falere nu se aflau la balanța Cooperativei... falerele vizual nu prezentau*

importanță și la prezentarea lor Dimova Sofia a explicat că fostul casier și directorul muzeului au solicitat falerele din casa întreprinderii pentru a fi duse la muzeu..”. Or, potrivit materialelor cauzei și probelor administrate, anume inculpatul, conform situației de serviciu, era persoana responsabilă care trebuia să asigure păstrare, integritatea, securitatea și punerea la evidență a falerelor conform normelor prevăzute sau să le predea conform competenței organelor abilitate, dar să nu le treacă în folosul său și să dispună de ele ca de bunuri personale sau le transmită altei persoane fără întocmirea actelor confirmative.

Rezumând cele menționate instanța de recurs a conchis că, soluția achitării lui Cara Gheorghi a reieșit din respingerea majorității probelor administrate pe caz fără o motivație legală, astfel, menținând hotărârea de achitare a acestuia, instanța de apel nu a luat în considerație toate probele administrate la caz, fapt ce duce la concluzia că, deși la materialele cauzei sunt prezentate un șir de probe, instanța fără a le aprecia în urma unei evaluări în ansamblu, în viziunea Colegiului, prematur le-a respins.

Ca urmare, Colegiul a constatat că instanța de apel pripit a ajuns la concluzia de menținere a sentinței de achitare a lui Cara Gheorghi învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost comisă de către acesta, pe când în motivare indică că, potrivit rezultatelor examinării cauzei în acțiunile inculpatului nu a fost constatat faptul sustragerii, prin ce a admis o eroare de fapt și anume discordanța între cele reținute de instanțele de fond și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții, decât cea pe care materialul probator o susține.

Mai mult ca atât, rejudecând cauza, instanța de apel a omis prevederile art. 436 alin.(2) Cod de procedură penală și nu a ținut cont de indicațiile instanței de recurs din decizia Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție din 07 noiembrie 2017.

13. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2020, au fost admise apelurile procurorului și a reprezentantului Agenției Naționale de Arheologie în interesele Ministerului Educației, Culturii și Cercetării RM, casată total sentința Judecătoriei Taraclia din 22 ianuarie 2015 și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță. Cara Gheorghi a fost liberat de răspunderea penală în baza art. 329 alin. (1) Cod penal în temeiul art.53 lit. g) și art.60 alin. (1), lit. b) Cod penal și s-a încetat procesul penal conform art. 391 alin. (1) pct.6 Cod procedură penală, deoarece a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de Ministerului Educației, Culturii și Cercetării RM a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

13.1. Instanța de apel a reținut ca acțiunile lui Cara Gheorghi constituie elementele infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal „*îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice*”.

Analizând probele din dosar, cercetându-le prin prisma rigorilor de drept, Colegiul penal a considerat că acestea demonstrează indubitabil vinovăția inculpatului Cara Gheorghe de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal, iar organul de urmărire penală a făcut o apreciere eronată a probatoriului administrat și a ajuns în mod pripit la concluzia că fapta inculpatului întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) CP RM, *delapidarea averii străine altei persoane în proporții deosebit de mari, adică sustragerea bunurilor altei persoane în proporții deosebit de mari*”.

Sub aspectul dat, Colegiul penal a reiterat că în cazul de față instanța de fond pripit a conchis că inculpatul Cara Gheorghe urmează a fi achitat deoarece nu a comis fapta menționată în rechizitoriu or, această concluzie nu își are o fundamentare juridică bine justificată.

În continuare, instanța de apel a indicat că, infracțiunea de neglijență în serviciu poate fi comisă doar din imprudență. Prin atitudine neglijentă față de obligațiile de serviciu se înțelege un comportament nechibzuit, inadecvat sau chiar dezinvolt, pe care îl manifestă făptuitorul în exercițiul funcției, pe când atitudinea neconștiincioasă față de obligațiile de serviciu presupune un comportament lipsit de loialitate și onestitate. Ca de altfel, neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu rezidă în atitudinea neglijentă față de obligațiile de serviciu, atunci făptuitorul manifestă față de urmările prejudiciabile, doar imprudență sub formă de neglijență. Pe de altă parte, neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu constă în atitudinea neconștiincioasă față de obligațiile de serviciu, făptuitorul manifestă față de urmările prejudiciabile, imprudență sub formă de neglijență sau sub formă de încredere exagerată.

Sub aspectul dat, Colegiul penal a reținut că inculpatul, fiind președinte al CP ”Tvardița”, a avut dreptul să dispună și să gestioneze bunurile cooperativei, inclusiv mijloacele financiare, în conformitate cu statutul acesteia. În afară de acest fapt, conform scrisorii nr. 35 din 05.12.2012, eliberată de administratorul insolvenței CP „Tvardița”, a avut dreptul să dispună și de clădirea Casei de Cultură, în care a fost amplasat muzeul Tvardița, precum și de valorile ce se aflau acolo din anul 1988 până în luna iulie 2012 la bilanțul CP „Tvardița”.

Totodată, declarațiile martorilor Iazadji Zaharii, Dimova Sofia și Glavcev Nicolai, care au fost, în cele din urmă, confirmate prin declarațiile lui Cara Gheorghe și anume că, ultimul activând ca președinte al CP „Tvardița” a primit de la Dimova Sofia acele două falere, fiind înștiințat despre faptul că acestea sunt confecții din muzeul satului Tvardița, pe care directorul muzeului Iazadji Zaharii a venit să le revendice, au fost omise de către instanța de fond, admitând doar declarația inculpatului precum că el nu a știut că falerele au o valoare istorică sau materială.

Astfel, din obligațiile statutare și declarațiile martorilor, este evident că inculpatul a primit falerele de la Dimova Sofia, ca președinte al cooperativei și a avut posibilitatea

de a proceda cu diligență în privința lor ca un bun proprietar, ceea ce nu a fost făcut de ultimul.

Faptul neincluserii falerelor în bilanțul contabil sau în liste de inventariere demonstrează cu certitudine neglijență din partea lui Cara Gheorghe care activa în funcția de președinte al Cooperativei de Producție „Tvardița”. Faptul transmiterii falerelor a fost confirmat prin Actul de predare-recepționare a falerelor, întocmit pe 03.07.2012.

Toate actele menționate, precum și declarațiile martorilor au fost administrate ca probe, care sunt admisibile, pertinente, concludente și confirmă vinovăția inculpatului în comiterea faptelor prejudiciabile incriminat.

Ce ține de autenticitatea falerelor, care au fost transmise lui Cara Gheorghii, Colegiul penal a considerat că veridicitatea și originalitatea lor a fost dovedită în cadrul dezbaterilor judiciare.

Însă, Colegiul penal a considerat necesar ca Cara Gheorghe să fie liberat de răspundere penală în baza art. 329 alin.(1) Cod penal al RM în legătură cu expirarea termenului de prescripție privind tragerea la răspundere penală, or, infracțiunea comisă de inculpat face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, iar din momentul comiterii faptei – *perioada de timp iulie – august 2010*, până la adoptarea prezentei decizii, a expirat mai mult de 5 ani, prin urmare, în privința inculpatului sunt aplicabile prevederile art.60 alin. (1), lit. a) Cod penal.

14. Decizia instanței de apel a fost atacată cu *recurs ordinar*, la data de 25 mai 2020, de către *acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de Circumscripție Chișinău – Vitalie Călugăreanu*, invocând temeiul prevăzut la pct. 6 alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, prin care a solicitat admiterea recursului și casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2020, cu remiterea cauzei la judecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale procurorul a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată pe motivul recalificării acțiunilor inculpatului Cara Gheorghii de la art. 191 alin. (5) Cod penal, fiind neîntemeiat recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal.

Consideră că decizia este nemotivată, or, în cazul în care instanța de apel nu este de acord cu aprecierea probelor de către procuror și a ajuns la concluzia de a condamna inculpatul în baza art. 329 alin. (1) Cod penal, urma să dezvăluie această concluzie, expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii.

Astfel, pentru a demonstra culpabilitatea lui Cara Gheorghii, organul de urmărire penală a elucidat toate circumstanțele cauzei, a administrat și respectiv, cercetat probe pertinente, concludente și utile, care demonstrează vina inculpatului prin probe administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanță, dar care nu au fost apreciate la justa valoare atât de către instanța de fond, cât instanța de apel.

În opinia acuzării, instanța de apel eronat a decis că în cazul dat acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art. 329 alin. (1) Cod penal, astfel încât în

mod arbitrar a omis indicațiile Curții Supreme de Justiție din cadrul ultimei decizii, prin care cauza a fost remisă la o nouă rejudecare.

Cu referire la concluzia instanței de apel precum că fapta nu întrunește elementele infracțiunii imputate, procurorul indică că potrivit materialelor cauzei și probelor administrate, anume Cara Gheorghi, conform situației de serviciu, era persoana responsabilă care trebuia să asigure păstrarea, integritatea, securitatea și punerea la evidență a falerelor conform normelor prevăzute sau să le predea conform competenței organelor abilitate, dar să nu le treacă în folosul său și să dispună de ele ca de bunuri personale sau să le transmită altei persoane fără întocmirea actelor confirmative (precum că la păstrare).

Referitor la presupusa păstrare invocată de către inculpat, acuizarea atrage atenția că potrivit declarațiilor directorului băncii Popova Parascovia, ultima a indicat concret că în bancă nu puteau fi plasate falerele fără a întocmi actele necesare, adică actul și mandatul de păstrare, astfel, până la dânsa a lucrat Maslinicov I., care nu a plasat falerele în bancă fără documente.

Mai indică procurorul că subiect al infracțiunii prevăzute la art. 329 Cod penal poate fi doar persoana căreia i se incumbă anumite obligații de serviciu, se au în vedere doar obligațiile de serviciu public, nu și obligațiile de serviciu privat. Cu alte cuvinte, persoanele publice trebuie deosebite de persoanele care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală.

Conform art. 124 Cod penal, prin persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală se înțelege persoana căreia, în organizația indicată sau într-o subdiviziune a acesteia, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice.

În context, acuizarea nu este de acord cu soluția instanței de apel de calificare în baza art. 329 alin. (1) Cod penal, deoarece Cara Gheorghi nu este subiect al infracțiunii constatate de instanța de apel, care la caz trebuie să aibă o calitate specială de persoană publică.

14.1. La 18 iunie 2020 a declarat *recurs ordinar* și *avocatul Alexandr Sicinski*, din numele inculpatului, prin care a solicitat, în temeiul prevăzut la pct. 8 alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, admiterea recursului și casarea totală a deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței primei instanțe.

Acest recurs a fost expediat la adresa electronică a Curții Supreme de Justiție, fără a fi aplicată semnătura electronică avansată.

14.2. La 13 iulie 2020 *avocatul Alexandr Sicinski* a înregistrat la Curtea Supremă de Justiție *recursul ordinar* depus anterior prin intermediul poștei electronice, deja cu aplicarea semnăturii olografice, solicitând, în temeiul prevăzut la pct. 8 alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, admiterea recursului și casarea totală a deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței primei instanțe.

În motivarea recursului, avocatul a indicat că instanța de apel a admis erori grave de drept, care au afectat soluția și au dus la concluzia greșită precum că sunt întrunite elementele infracțiunii de „neglijență în serviciu”.

Remarcă că inculpatul nu întrunește elementul de „subiect” al infracțiunii de „neglijență în serviciu” prevăzută de art. 329 alin. (1) Cod penal. Această infracțiune se referă la infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică și se caracterizează de un subiect special – persoana publică. Conform art. 123 alin. (2) Cod penal, Prin persoană publică se înțelege: funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public.

Notează că inculpatul Cara Gheorghii, la momentul săvârșirii faptelor imputate, a deținut funcția de președinte al Cooperativei de producție „Tvardița”, fiind ales în această funcție prin procesul-verbal al adunării generale nr. 1 din 04 ianuarie 2008. Iar, conform art. 1 alin. (2) din Legea privind cooperativele de producție nr. 1007 din 25 aprilie 2002, cooperativa este o întreprindere de drept privat cu statut de persoană juridică cu scop lucrativ (inclusiv comercial).

15. La 21 iulie 2020, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, în adresa Procuraturii Generale, avocatului Sicinski Alexandr, inculpatului și Agenției Naționale Arheologice, au fost expediate copiile de pe recursuri, cu solicitarea de a depune, în termen de 30 de zile, o referință privind opinia asupra recursurilor declarate de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău – Vitalie Călugăreanu și avocatul Sicinski Alexandr în interesele inculpatului Cara Gheorghii (f.d. 108, volumul VI).

Referințe nu au fost depuse.

16. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, pentru considerentele expuse în contextul ce urmează.

Cu titlul preliminar, se relevă că obiectul cenzurii instanței de recurs este limitat la analiza chestiunilor de drept, respectiv rațiunea și finalitatea exercitării acestei căi de atac, se rezumă la înlăturarea erorilor de drept admise de instanța ierarhic inferioară, la etapa precedentă de judecare a cauzei, regulă stipulată și în art. 434 Cod de procedură penală.

În concordanță cu dispoziția art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel, cuprind următoarele aspecte: *dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă,*

dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală. În ceea ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea se referă la: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

Atunci când se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile nominalizate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu dispunerea rejudecării cauzei.

În acest sens, instanța se conduce de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța este în drept să îl admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Înainte de a purcede la expunerea de motive, care au stat la baza casării integrale a deciziei instanței de apel, Colegiul evidențiază că, încadrarea juridică a faptei are importanță atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecării determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia. Mecanismul de încadrare juridică a faptei presupune implicit stabilirea textului din legea penală, care prevede și sancționează fapta socialmente periculoasă ce face obiectul cauzei penale.

În jurisprudența sa constantă Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește cu fiecare ocazie posibilă că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Vorbind despre importanța încadrării juridice a unei fapte, Colegiul face trimitere la dispozițiile art. 6§3 lit. a) din Convenție, care exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „*acuzăției*” aduse persoanei deferite judecării.

Principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu. Astfel, rechizitoriul, în sensul art. 297 Cod de procedură penală, este actul de sesizare a instanței de judecată, care este compus din două părți: expunerea și dispozitivul. Expunerea cuprinde informații despre fapta și persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală, analiza probelor care confirmă fapta și vinovăția învinuitului, argumentele invocate de învinuit în apărarea sa și rezultatele verificării acestor argumente, circumstanțele care atenuază sau agravează răspunderea învinuitului, precum și temeiurile pentru liberarea de răspundere penală conform prevederilor art. 53 din Codul penal dacă se constată asemenea temeiuri. *Dispozitivul cuprinde date cu privire la persoana învinuitului și formularea învinuirii care i se incriminează cu încadrarea juridică a acțiunilor lui și mențiunea despre trimiterea dosarului în instanța judecătorească competentă.*

În completarea ultimei sintagme de mai sus, urmează de concretizat că, prin „încadrarea juridică” a acțiunilor inculpatului se are în vedere determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală, după cum se menționează în art. 113 din Codul penal. Componența de infracțiune constituie un tot întreg, format din patru semne corespunzătoare celor patru elemente ale componenței de infracțiune – obiectul și latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă. Semnul componenței de infracțiune reprezintă o însușire, o proprietate generală a componenței de infracțiune, de ordin obiectiv sau subiectiv, prezentă în cadrul fiecărei infracțiuni de o anumită categorie ce are importanță juridică la calificarea faptei drept o infracțiune concretă.

La caz, potrivit actului de sesizare a instanței, se constată că, în urma efectuării acțiunilor de investigare în vederea acumulării probatoriului, analizând probele, procurorul a conchis asupra încadrării juridice a faptelor incriminate lui Cara Gheorghii în baza: „art. 191 alin. (5) Cod penal, *delapidarea averii străine în proporții deosebit de mari, cu folosirea situației de serviciu*”.

Din conținutul cererilor de recurs se reține că atât acuzatorul de stat, cât și avocatul inculpatului, și-au exprimat dezacordul cu soluția instanței de apel cu privire la recalificarea acțiunilor inculpatului din art. 191 alin. (5) Cod penal în art. 329 alin. (1) Cod penal.

Astfel, în decizia contestată, instanța de apel a reținut că acțiunile lui Cara Gheorghii constituie elementele infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal „*îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice*”.

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a considerat că probele la dosar demonstrează indubitabil vinovăția inculpatului Cara Gheorghii de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal, iar, organul de urmărire penală a făcut o apreciere eronată a probatoriului administrat și a ajuns în mod pripit la concluzia că fapta inculpatului întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal.

Față de cele constatate de instanța de apel, Colegiul penal lărgit reține că infracțiunea prevăzută la art. 329 Cod penal constituie fapte prejudiciabile, care aduc atingere activității de serviciu în sfera publică, dar care nu sunt legate nemijlocit de corupție, având menirea de a proteja, în plan principal, bunul mers al activității serviciului, în care persoana publică și persoana cu funcție de demnitate publică își desfășoară activitatea, prin îndeplinirea atribuțiilor de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, promptitudine și corectitudine, fără abuzuri și excese, cât și apărarea intereselor publice, a drepturilor și intereselor legale ale persoanei fizice sau ale persoanei juridice.

Infracțiunea prevăzută la art. 329 Cod penal este infracțiune cu subiect special: *persoană publică* sau *persoană cu funcție de demnitate publică*. Din aceste rațiuni, la examinarea cauzelor penale privind neglijența în serviciu, instanțele de judecată trebuie să constate, dacă inculpatul dispune sau nu de calitățile speciale, cerute de art. 329 Cod penal, invocându-se prevederile actului normativ, care îi incubă calitatea de persoană publică sau persoană cu funcție de demnitate publică ori a actului, în virtutea căruia i s-a delegat acest statut.

În conformitate cu alin. (2) art. 123 Cod penal, prin „persoană publică” se înțelege: funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană, care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze, în numele acestuia, servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public.

Deși persoana cu funcție de demnitate publică nu este subiect special al uneia dintre variantele agravate ale infracțiunii de neglijență în serviciu, aceasta va evolua ca subiect al infracțiunii de neglijență în serviciu, în varianta-tip (alin. (1) art. 329 Cod penal). Cu toate că persoana cu funcție de demnitate publică nu este prevăzută expres, în calitate de subiect al infracțiunii, stipulate la art. 329 Cod penal, în virtutea unui raport de parte-întreg între noțiunile de „persoană publică” și „persoana cu funcție de demnitate publică”, în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare, de către o persoană cu funcție de demnitate publică, a obligațiilor de serviciu, ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune, în proporții mari, intereselor publice sau drepturilor și intereselor, ocrotite de lege, ale persoanelor fizice sau juridice, față de o asemenea persoană se va aplica răspunderea, în baza art. 329 Cod penal. Coraportul de parte-întreg între noțiunile de „persoană publică” și „persoana cu funcție de demnitate publică” decurge din prevederile alin. (2) art. 2 al Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16 iulie 2010, potrivit căroră „funcția de demnitate publică este o funcție publică ...”, în coroborare cu alin. (2) art. 123 Cod penal, în care se indică că persoana publică este, printre altele, un funcționar public.

La caz, verificând materialele dosarului, Colegiul penal lărgit constată că la momentul săvârșirii faptelor imputate, inculpatul Cara Gheorghii a deținut funcția de președinte al Cooperativei de producție „Tvardița” din satul Tvardița, raionul Taraclia, fiind ales în această funcție prin procesul-verbal al adunării generale nr. 1 din 04 ianuarie 2008.

Conform art. 1 din Legea privind cooperativele de producție nr. 1007-XV din 25 aprilie 2002, cooperativa de producție este o întreprindere înființată de către 5 sau mai multe persoane fizice în scopul desfășurării în comun a activității de producție și a altei

activității economice, bazate preponderent pe munca personală a membrilor ei și pe cooperarea cotelor de participare la capitalul acesteia, denumite în continuare cote de participare. *Cooperativa este o întreprindere de drept privat cu statut de persoană juridică cu scop lucrativ (inclusiv comercial).*

Reieșind din cele expuse, instanța de recurs consideră că instanța de apel prapit a ajuns la concluzia de a recalifica acțiunile inculpatului de la art. 191 alin. (5) Cod penal la art. 329 alin. (1) Cod penal, fără a ține cont de faptul că subiectul infracțiunii prevăzute la art. 329 Cod penal poate fi doar persoana investită cu anumite obligații de serviciu, se au în vedere doar obligațiile de serviciu public, nu și obligațiile de serviciu privat. Astfel, persoanele publice trebuie deosebite de persoanele care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală.

În conformitate cu art. 124 Cod penal, prin persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală se înțelege persoana căreia, în organizația indicată sau într-o subdiviziune a acesteia, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice.

În rezumat la cele menționate supra, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate lui Cara Gheorghi, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să prezinte raționamentele forte care au stat la baza recalificării acțiunilor inculpatului de la art. 191 alin. (5) Cod penal la art. 329 alin. (1) Cod penal.

În aceste împrejurări, Colegiul penal lărgit statuează că, erorile comise nu pot fi înlăturate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelurile cu încălcarea prevederilor legii penale și celei procesual-penale. Încălcările punctate în prezenta decizie determină incontestabil Colegiul penal lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată, în cadrul căreia urmează a fi apreciate toate probele în cumul, la justa lor valoare, pentru adoptarea unei soluții corecte și legale în cauza dată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate și examinate în instanța de fond, să le dea apreciere convenită, cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele

casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

17. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de Circumscripție Chișinău – Vitalie Călugăreanu și avocatul Sicinski Alexandr, în numele inculpatului Cara Gheorghii XXXXX, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2020, în cauza penală privind-l pe Cara Gheorghii XXXXX, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 15 aprilie 2021.

Președinte

Svetlana Filincova

Judecători

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Nicolae Craiu

Mariana Pitic